

REGERINGEN

Regeringsbeslut

I:10

2015-10-29

M2014/01118/Me

Miljö- och energidepartementet

Stockholm Vatten VA AB
106 36 STOCKHOLM

INKOM
LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN
2015 -11- 09
DNR: 511-12080-2014

Överklagande i fråga om naturreservatet Lovö, Ekerö kommun

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen avslår överklagandena.

Ärendet

Länsstyrelsen i Stockholms län beslutade den 17 mars 2014 att bilda naturreservatet Lovö i Ekerö kommun, se *bilagan*.

Stockholm Vatten VA AB (Stockholm Vatten), Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) och Fortum Distribution AB (Fortum) har överklagat länsstyrelsens beslut.

Stockholm Vatten har yrkat, med ändring av länsstyrelsens beslut, att regeringen ska medge en generell rätt för Stockholm Vatten att få nyanlägga ledningar och andra va-anläggningar inom naturreservatet utan att behöva söka dispens hos länsstyrelsen. Som skäl har de anfört bl.a. följande. Stockholm Vatten är huvudman för den allmänna va-anläggningen i Stockholm och Huddinge kommun och levererar vattentjänster till ett stort antal kommuner i Stockholmsområdet. De har ett av sina två vattenverk på Lovö inom naturreservatet. Enligt beslutets villkor har de inte rätt att dra fram ledningar i mark eller vatten utan länsstyrelsens tillstånd. De får dock underhålla, reparera och byta ut befintliga ledningar, anläggningar m.m. Det kommer att bli svårt för dem att i tid leverera va-utbyggnad till en starkt växande region om länsstyrelsen ska pröva varje enskilt fall av deras nyanläggningar av ledningar m.m. Enligt Stockholm Vatten leder ett dispensförfarande hos länsstyrelsen till dyrare planering och utbyggnad och får konsekvenser för hela regionen. Länsstyrelsen skulle också behöva extra resurser för sin handläggning. Om "Bostadsprogrammet 140 000 lägenheter till år 2030" genomförs och den snabba befolkningstillväxten fortsätter måste vattenverket och huvudvattenledningen förstärkas. Stockholm Vatten planerar att anlägga nya huvud-

vattenledningar parallellt med befintliga ledningar på land och i sjön. Ledningsnätet måste förstärkas för att säkerställa distribution av dricksvatten till området Lunda-Tensta-Järva-Kista-Akalla. Även ledningen mellan Lovö, Hässelbyholm och Hässelby måste dubbleras. Stockholm Vatten ska också koppla in vattenserviser på ledningarna över Lovön för sprinklervatten till Förbifart Stockholm, vilket kräver dispens. För att garantera skyddet av reservatet borde det enligt Stockholm Vatten räcka att miljöfrågor som kräver tillstånd prövas av mark- och miljödomstolen med länsstyrelsen som remissinstans.

Svenska kraftnät och Fortum har yrkat att beslutet ändras så att undantag görs i reservatsföreskrifterna så att spänningshöjning kan ske av befintlig 220 kV-ledning till 400 kV utan dispens. De föreslår följande tillägg. "Föreskrifterna under A, B och C utgör inte hinder för spänningshöjning och ombyggnad av den befintliga 220 kV-ledningen till 400 kV, samt underhållet av en sådan ledning och dess ledningsgata." Som skäl har de anfört bl.a. följande. Områden som är särskilt lämpliga för anläggningar för eldistribution ska enligt 3 kap. 8 § miljöbalken så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar. Fortum äger och driver en befintlig 220 kV-ledning inom reservatet. Svenska kraftnät har på regeringens uppdrag utrett hur ledningsnätet för el kan utformas för att säkra den långsiktiga elförsörjningen i Stockholmsregionen. Utredningen har resulterat i ett samarbetsprojekt mellan Svenska kraftnät, Fortum, Vattenfall och berörda kommuner. Inom projektet planerar Svenska kraftnät och Fortum att genomföra en spänningshöjning av ledningen i reservatet genom att en 400 kV-ledning byggs i befintlig ledningsgata över Lovön. Ledningsgatan behöver då breddas och nya stolpar behöver eventuellt uppföras. Reservatsföreskrifterna omöjliggör den planerade spänningshöjningen och ombyggnaden av kraftledningen.

Svenska kraftnät har vidare framfört att det inte är klarlagt när eller med vilken teknik som förstärkningen av kraftledningen bör göras. De kan därför inte ange vilket intrång som skulle bli aktuellt eller vilket underhållsbehov som kommer att finnas. De kan inte heller uttala sig om alternativa sträckningar. Preliminärt antar de att ledningsgatan för 400 kV är ca 44 meter bred. Ett kabeldike är normalt 10–15 meter brett och till det behövs ett arbetsområde om ytterligare 10–20 meter.

Skälen för regeringens beslut

Ett område får förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat. I beslut om att bilda naturreservat ska anges skälen för beslutet och de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet

med reservatet. Föreskrifterna ska inte vara mer ingripande än vad som krävs för att tillgodose syftet med reservatet.

Av handlingarna i ärendet framgår bl.a. följande. Reservatet omfattar öarna Lovön, Kårsön, Fågelön och omgivande öar och holmar. Området ligger i gränsen mellan stad och land, mitt i en exploaterad storstadsregion. Där finns en helhetsmiljö med ett levande odlingslandskap med stort tidsdjup, världsarvet Drottningholm med slottsmiljö och parklandskap, sparsamt exploaterade stränder och sammanhängande skogar. Lovö socken är en komplett socken där den gamla bystrukturen fortfarande är synlig. Lovön utgör också en viktig del av Stockholms regionala grönsstruktur och är av stort värde för friluftslivet. Delar av området har också höga naturvärden, bl.a. naturbetesmarker såsom Natura 2000-området Edeby ekhage, ädellövskogarna på Kårsön och andra skogar med höga naturvärden, långa oexploaterade strandsträckor med naturvärden och en relativt rik förekomst av jätteträd. Reservatet berör flera riksintressen, bl.a. delar av Mälaren som pekats ut som riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap. 5 § miljöbalken samt Drottningholm och centrala Lovön som pekats ut som riksintresse för kulturmiljövärden enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Reservatet ingår också i området Mälaren med öar och strandområden som – med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området – i sin helhet är av riksintresse enligt 4 kap. 2 § miljöbalken. Inom detta område ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas.

Syftet med naturreservatet är att bevara ett stort, kulturpräglat tätortsnära naturområde. Områdets landskapsbild, värdefulla naturmiljöer, värden för friluftslivet samt historiskt sammanhängande odlingslandskap ska särskilt skyddas och vårdas. Skyddet av området ska även bidra till att uppnå gynnsam bevarandestatus för de naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv som är utpekade i området. Syftet ska uppnås bl.a. genom att nya exploateringar, t.ex. ny bebyggelse eller större anläggningar, i huvudsak inte ska tillåtas med undantag för de pågående projekten E4 Förbifart Stockholm och ombyggnad av väg 261 Ekerövägen. Viss bebyggelse och anläggningar kan dock få tillkomma, bl.a. som komplettering till befintliga byggnader eller anläggningar eller som behövs för Försvarets radioanstalts (FRA) verksamhet, och ska då anpassas till områdets karaktär och den aktuella platsens förutsättningar.

Beslutet omfattar föreskrifter för reservatet. Enligt föreskrift A 13 är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd dra fram ledningar i luft, mark eller vatten inom reservatet. Enligt föreskrift D 12 utgör föreskrifterna under A inte hinder för innehavare av ledningar för bl.a. el, vatten och avlopp samt avloppsanläggningar att utföra underhåll, reparation och utbyte av befintliga ledningar och anläggningar med tillhörande anordningar och konstruktioner inklusive utförande av nödvändiga gräv- arbeten, arbeten i vattenområde samt skogligt underhåll av ledningsgator.

I regeringens beslut 2009 om tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken för Förbifart Stockholm betonade regeringen betydelsen av att ett reservat bildas på Lovö-Kärsö. Regeringen anförde bl.a. att Lovön är så känslig att ytterligare exploateringar riskerar att skada områdena som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården och friluftslivet och att det därför är av stor vikt att skyddsåtgärder vidtas.

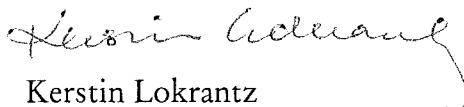
Av utredningen i ärendet framgår att länsstyrelsen har tillmötesgått samrådssynpunkter från Stockholm Vatten och Fortum genom att förtydliga ett undantag för underhåll och reparation av befintliga ledningar och till dessa hörande anordningar. Det framgår också att länsstyrelsen under handläggningen av ärendet bedömt att hänsynsfull komplettering av bl.a. ledningsnät ska vara möjlig men att det är skäligt att helt nya ledningar provas mot reservatets föreskrifter. Länsstyrelsen har bedömt att det är olämpligt med långtgående undantag för åtgärder som inte är preciserade. Regeringen konstaterar att el- och vattenförsörjningen är angelägna frågor för Stockholmsområdets fortsatta utveckling. Regeringen konstaterar vidare att länsstyrelsen anfört att förutsättningarna för att få tillstånd generellt sett är lättare att uppfylla än förutsättningarna för att få dispens från ett förbud. Till stöd för denna bedömning har länsstyrelsen hänvisat till att det enligt 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken krävs särskilda skäl för att kunna bevilja en dispens. Något sådant krav ingår inte i en tillståndsprövning enligt föreskrifterna för naturreservatet. Enligt regeringens bedömning utgör reservatets föreskrifter inte något hinder för hänsynsfulla kompletteringar av ledningsnäten. Regeringen delar således länsstyrelsens bedömning att föreskrifterna är utformade på ett sätt som ger möjlighet att förena naturreservatets syften med el- och vattenförsörjningens framtida behov.

Regeringen finner vid en sammantagen bedömning att de aktuella föreskrifterna är väl avvägda och lämpliga för att nå det starka skydd som är syftet med reservatet. Vad Stockholm Vatten, Svenska kraftnät och Fortum framfört i ärendet utgör inte skäl till annat ställningstagande. Det har inte heller i övrigt framkommit några omständigheter som utgör skäl att ändra länsstyrelsens beslut. Överklagandena bör därför avslås.

På regeringens vägnar

Asa Romson

Kerstin Lokrantz

Kopia till

Näringsdepartementet N/BT TIF

Kulturdepartementet, KU/KL

Naturvårdsverket

✓Länsstyrelsen i Stockholms län (handlingar återsänds)

Ekerö kommun

Affärsverket svenska kraftnät, ombud: Mikael Henriksson,

Advokatbyrån Sigeman & Co, Anna Lindhs plats 4, 211 19 Malmö

Fortum Distribution AB, ombud: Mikael Henriksson,

Advokatbyrån Sigeman & Co, Anna Lindhs plats 4, 211 19 Malmö

Enheten för naturvård
Björn Carlberg
08-785 51 13

Datum
2014-03-17

Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

Enligt sändlista

Beslut om bildande av Lovö naturreservat i Ekerö kommun

(7 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Lövö
Kommun	Ekerö
Naturvårdsregister-ID	2024689
Natura 2000-ID	SE0110188 Edeby ekhage SE0110186 Lovö-Kärsö
Natura 2000-naturtyper	9070 Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ 9020 Boreonemoral ädellövskog 9160 Näringsrik ek- eller ek-avenbokskog
Socken	Lövö
Naturgeografisk region	Region 24, Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken
Kulturgeografisk region	Förhistorisk centralbygd med hög uppodlingsgrad i Svealands slättbygder
Läge	Reservatet omfattar öarna Lovön, Kärsön, Fågelön och omgivande öar och holmar och är beläget ca 10 kilometer väster om Stockholms centrum.
Fastigheter m.m.	Barkarby 3:1 (del av), Drottningholm 1:1 (del av), Hogsta 4:1 (del av), Lovö Prästgård 1:1, 2:1 (del av) och 1:8 (del av), Lovö-Berga 3:1 (del av), Lovö- Edeby 4:1 (del av), Lovö-Norrby 5:1 (del av), Lunda 1:1 (del av), Rinkeby 1:2 (del av), Rörby 1:1 (del av), Barkarby GA:1 och GA:2, Hogsta GA:1 och GA:2, Lovö Prästgård GA:1, Lovö-Edeby GA:1, GA:2, GA:3, GA:4 och GA:5, Lunda GA:1, GA:2, GA:3 och GA:4, Rörby GA:1 samt Troxhammar GA:3.

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

Fastighetsägare	Statens fastighetsverk, Prästlönetillgångar i Stockholms Stift, Stockholm vatten AB samt Ekerö kyrkliga samfällighet. För delar av området råder kunglig dispositionsrätt.
Area	3 227,6 hektar varav ca 2 090 hektar land
Reservatsförvaltare	Statens fastighetsverk

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1A och 1B) som naturreservat.

Länsstyrelsen upphäver samtidigt sina föreskrifter beslutade den 5 februari 1988 enligt dåvarande 20 § naturvårdslagen (1964:822), numera 12 kap. 6 § miljöbalken, om samrådsområde för Lovön, Kårsön m.fl. öar i Ekerö kommun. Länsstyrelsen upphäver vidare sin föreskrift om kopplingstvång på Kårsön enligt 19 § jaktförordningen (1987:905), beslutad den 5 december 1996 (Stockholms läns författningssamling 1996:232).

Naturreservatets namn ska vara *Lovö*.

Syftet med naturreservatet ska vara att bevara ett stort, kulturpräglad tätortsnära naturområde. Områdets landskapsbild, värdefulla naturmiljöer, värden för friluftslivet samt historiskt sammanhängande odlingslandskap ska särskilt skyddas och vårdas. Skyddet av området ska även bidra till att uppnå gynnsam bevarandestatus för de naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv som är utpekade i området.

Syftet ska uppnås genom att

- nya exploateringar, till exempel ny bebyggelse eller större anläggningar, i huvudsak inte ska tillåtas med undantag för de pågående projekten *E4 Förbifart Stockholm* och *Väg 261, Ekerövägen, Tappström–Nockeby, ombyggnad till smal fyrfältsväg*. Viss bebyggelse och anläggningar kan dock få tillkomma, bl.a. som komplettering till befintliga byggnader eller anläggningar eller som behövs för Försvarets radioanstalts (FRA) verksamhet, och ska då anpassas till områdets karaktär och den aktuella platsens förutsättningar,
- områdets kulturpräglade naturlandskap med en markanvändningsstruktur som bär spår av en lång kontinuitet med traditionella gårdslägen, markslag, ägo gränser, produktionssystem och sammanhang med Drottningholms slott bevaras,

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

- fortsatt hävd av jordbruksmarkerna sker genom främst jordbruksdrift med åkerbruk och djurhållning med betesdrift. Vissa i sen tid igenvuxna betesmarker restaureras,
- särskilt värdefulla skogar är undantagna från konventionellt skogsbruk och sköts för att långsiktigt främja och utveckla naturvärden, kulturvärden och värden för friluftsliv. I övriga skogar bedrivs skogsbruk enligt skogsvårdslagens (1979:429) bestämmelser,
- reservatet förvaltas så det är attraktivt och lätt tillgängligt för besökare vilket innefattar att det finns bra information om området och dess värden. Anordningar för besökare såsom stigar, rastplatser och parkeringsplatser ställs i ordning och hålls i gott skick.

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i naturreservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområde

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att

1. på land eller i vatten spränga, schakta, utfylla, tippa eller bedriva annan verksamhet som väsentligen kan ändra områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden. Föreskriften gäller inte inom tomt- eller gårdsplats eller Kungl. Drottningholms golfklubbs golfbana,
2. uppföra byggnad eller anläggning såsom t.ex. brygga, vindkraftverk eller mast. Föreskriften gäller inte byggnad eller anläggning som beviljats tillstånd enligt föreskrift A10,
3. anlägga golfbana utanför Kungl. Drottningholms golfklubbs nuvarande golfbaneområde,
4. i skötselområden med beteckningen N1-N30, N50-67 samt B29 (se bifogad karta, bilaga 3A och 3B) avverka levande eller döda träd, ta bort vindfällan eller utföra andra skogliga åtgärder annat än sådana naturvårdsåtgärder som anges i bifogad skötselplan (bilaga 2),
5. skogsplantera betesmark eller åkermark eller bedriva energiskogsodling eller julgransodling på åkermark,
6. anordna upplag annat än tillfälligt upplag för jordbruket, skogsbruket eller väghållningen. Föreskriften gäller inte inom tomt- eller gårdsplats,

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

7. kalka, gödsla eller använda kemiska bekämpningsmedel utanför åkermark, odling eller golfbana. Föreskriften gäller inte inom tomt- eller gårdsplats,
8. avverka träd med en brösthöjdsdiameter som överstiger 1 meter. Föreskriften gäller inte inom tomt- eller gårdsplats,
9. inplantera för området främmande växt- eller djurart. Föreskriften gäller inte inom tomt- eller gårdsplats.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

10. uppföra byggnad eller anläggning i anslutning till befintlig bebyggelse eller anläggning, eller som behövs för friluftslivet, reservatets skötsel, jordbruket, enklare besöksnäringens verksamhet, för de allmänna farlederna eller för FRA:s verksamhet,
11. muddra,
12. i skötselområden med beteckningen N31-N49 (se bifogad karta, bilaga 3A och 3B) avverka levande eller döda träd, ta bort vindfällan eller utföra andra skogliga åtgärder annat än sådana naturvårdsåtgärder som anges i bifogad skötselplan (bilaga 2),
13. dra fram ledningar i luft, mark eller vatten. Föreskriften gäller inte inom tomt- eller gårdsplats,
14. anlägga väg, stig, parkeringsplats eller liknande. Föreskriften gäller inte inom tomt- eller gårdsplats,
15. uppföra stängsel eller andra hägnader utöver betesstängsel. Föreskriften gäller inte inom tomt- eller gårdsplats,
16. varaktigt sätta upp skylt, affisch eller liknande anordning utöver reservats- och vägvisningsskyltar. Föreskriften gäller inte inom tomt- eller gårdsplats.

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar,
2. naturvårdande skötsel genom röjning, avverkning, beskärning av träd, tillskapande av död ved, stängsling, slåtter, betesdrift, markbearbetning och inom skötselområdena N1-N67 samt B1-B31 som avgränsats på bifogad karta, bilaga 3A och 3B,
3. naturvårdande skötsel genom röjning, avverkning, slåtter och bete längs skogsbryn mellan öppen mark och skog samt på åkerholmar,
4. friställning av gamla, grova träd genom röjning och avverkning,
5. anläggande och underhåll av stigar, ridstigar, eldplatser, parkeringsplatser och toaletter som närmare anges på bifogad karta, bilaga 5,
6. anläggande och underhåll av stängselövergångar och rastplatser i reservatet samt utbyte av vägbommar,
7. undersökningar av växt- och djurlivet och övriga naturförhållanden och kulturförhållanden i reservatet.

Hur åtgärderna närmare ska utföras anges i fastställd skötselplan.

Samråd ska ske med markägare, arrendator eller innehavare av särskild rätt innan åtgärder av betydelse genomförs.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det för allmänheten förbjudet att

1. gräva, hacka, borra eller på annat sätt skada berggrund, jord eller sten,
2. fälla eller skada levande eller döda träd eller buskar,
3. skada vegetationen genom att gräva upp växter,
4. medföra hund som inte är kopplad,
5. rida på markerade vandringsleder,
6. tälta eller campa mer än två dygn i följd,
7. för längre tid än två dygn i följd förankra båt vid samma strand. Föreskriften gäller inte vid bryggor och inom båthamnar,

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

8. varaktigt sätta upp affisch, skylt eller liknande.

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

D. Undantag från föreskrifterna

Undantag från föreskrifterna under A och C ovan.

1. Utan hinder av föreskrifterna får byggande (anläggning av ny väg och ombyggnation) och drift av projekt *E4 Förbifart Stockholm* med vägbana och övriga väganordningar såsom av- och påfarter, vägtunnlar, luftbytesstationer, arbetstunnlar, etableringsområden, tillfälliga hamnar, tillfälliga vägar, transportband m.m. utföras enligt lagakraftvunnen arbetsplan eller vägplan som fastställs enligt väglagen (1971:948) inom ramen för regeringens beslut den 3 september 2009 om tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken.
2. Utan hinder av föreskrifterna får åtgärder som omfattas av lagakraftvunna tillstånd för miljöfarlig verksamhet respektive vattenverksamhet enligt 9 och 11 kap. miljöbalken för genomförande av byggande och drift av projekt *E4 Förbifart Stockholm* samt projekt *Väg 261, Ekerövägen, Tappström–Nockeby, ombyggnad till smal fyrfältsväg* utföras. Undantaget gäller även de ändringar i de tillstånd och föreskrivna villkor som kan bli följden av omprövningar av eller ändringar i tillstånden.
3. Utan hinder av föreskrifterna får byggande och drift av projekt *Väg 261, Ekerövägen, Tappström–Nockeby, ombyggnad till smal fyrfältsväg* med tillhörande vägbana och övriga väganordningar, omläggning av gång- och cykelväg och etableringsområden m.m. utföras enligt lagakraftvunnen vägplan enligt väglagen, Trafikverkets ärendenummer TRV 2012/19667.
4. Utan hinder av föreskrifterna får följande åtgärder utföras i samband med anläggande av projekt *E4 Förbifart Stockholm*: arbetsvägar (A-A, B, C), elkablar (D-D), spillvattenledning (E-E), utfyllnad för passage över transportband (F), flytt av skjuthallar och andra byggnader inom skjutbanan (G), uppförande av ny scoutstuga med infiltrationsanläggning och anslutningsväg (H), etableringsyta (J), ridvägar/ridstigar (K-K), borrhål med anslutande ledningar för släckvatten (L), siktröjningar för mätningsarbeten (M) förstärkningsåtgärder på Lambaruddsvägen (ej markerad på karta) samt de tillfälliga omdragningar av fornstigen som behövs (ej markerade på karta). Läget för åtgärderna A-M framgår av bifogad beslutskarta (bilaga 1A och 1B).
5. Utan hinder av föreskrifterna får vägghållare utföra åtgärder för drift, underhåll och bibehållande av konstruktioner som avser vägar, vägområde, broar,

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

tunnlar samt övriga till vägarna hörande konstruktioner, anläggningar och väganordningar (t.ex. vägmärken).

6. Utan hinder av föreskrifterna får FRA utföra åtgärder för drift, underhåll samt bibehållande av konstruktioner avseende sina anläggningar inklusive kablar i mark.
7. Utan hinder av föreskrifterna får FRA uppföra byggnader eller utföra andra åtgärder som är avsedda för totalförsvaret och som är av hemlig natur. Sådana åtgärder ska föregås av samråd med Länsstyrelsen.
8. Utan hinder av föreskrift A8 får reservatsförvaltaren, fastighetsägare, markförvaltare eller väghållare avverka träd som efter fackmannamässig bedömning anses utgöra en säkerhetsrisk för människors hälsa, miljön eller egendom.
9. Utan hinder av föreskrifterna får reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser utföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i bifogad skötselplan.
10. Utan hinder av föreskrifterna får Länsstyrelsen, reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser utföra nödvändig insamling för dokumentation av växt- och djurlivet.
11. Utan hinder av föreskrifterna får jakträttsinnehavaren använda okopplad hund vid jakt samt uppföra jaktorn.
12. Utan hinder av föreskrifterna får innehavare av ledningar för bl.a. el, tele, vatten och avlopp samt avloppsanläggningar utföra underhåll, reparation och utbyte av befintliga ledningar och anläggningar med tillhörande anordningar och konstruktioner inklusive utförande av nödvändiga grävarbeten, arbeten i vattenområde samt skogligt underhåll av ledningsgator.
13. Utan hinder av föreskrifterna får dikesrensning eller underhåll eller ändring av dränering i åkermark utföras.

Undantag från ordningsföreskrifterna under C ovan.

14. Ordningsföreskrifterna under C ovan ska inte gälla inom tomt- eller gårdsplats.
15. Ordningsföreskrifterna C1-C4 och C8 ska inte gälla fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt till marken inom det markområde som avser respektive rättighet.

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

Ovanstående undantag gäller reservatsföreskrifterna. Länsstyrelsen erinrar om att oavsett nämnda undantag kan prövning enligt annan lagstiftning eller andra bestämmelser i miljöbalken erfordras.

Dispens från föreskrifterna

Enligt vad som följer av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken får Länsstyrelsen meddela dispens från föreskrifter som den har meddelat för ett naturreservat, om det finns särskilda skäl.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna för naturreservatet träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling varvid föreskrifterna i Länsstyrelsens beslut den 5 december 1996 (Stockholms läns författningssamling 1996:232) upphör att gälla.

Enligt bestämmelserna i 7 kap. 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna under C omedelbart även om de överklagas.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2).

Med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. beslutar Länsstyrelsen att Statens fastighetsverk ska vara förvaltare för naturreservatet.

Upplysningar

Det erinras om övriga bestämmelser till skydd för natur- och kulturmiljön av vilka kan nämnas följande:

- Bestämmelserna i 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950) om skydd av fasta fornlämningar. Bestämmelserna innebär bland annat att det utan tillstånd är förbjudet att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.
- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259), med undantag för sådan jakt som är tillåten enligt samma lag. Vissa växt- och djurarter är vidare fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313).
- Delar av reservatet är Natura 2000-område. Enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken gäller tillståndsplikt för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden.

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011**SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT****Beskrivning av området**

Lovön och Kårsön med omgivande öar ligger i gränsen mellan stad och land, mitt i en exploaterad storstadsregion, mellan Stockholms tätbebyggda västra förorter och Ekerö centrum i sydväst. Här finns en helhetsmiljö med ett levande odlingslandskap med stort tidsdjup, världsarvet Drottningholm med slottsmiljö och parklandskap, sparsamt exploaterade stränder och sammanhängande skogar. Lovö socken är en komplett socken där den gamla bystrukturen fortfarande är synlig. Förhistoriska skeenden är närvarande i den rika fornlämningsförekomsten. Lovön har i stort sett undgått större exploateringar och är på det sättet ett landsbygdsområde som inte har någon motsvarighet så nära storstadens centrala delar.

Närheten till storstaden i kombination med det mångskiftande landskapet gör också Lovön-Kårsön till en viktig del av Stockholms regionala grönstruktur. Lovön ingår i en av länets gröna kilar, Ekerökilen. Området har stort värde för friluftslivet. Här finns rika möjligheter till olika typer av friluftsliv och aktiviteter, till exempel vandring, promenader, cykelturer, ridsport och golf.

Delar av området har också höga naturvärden. Bland annat kan nämnas naturbetesmarker såsom Natura 2000-området Edeby ekhage, ädellövskogarna på Kårsön och andra skogar med höga naturvärden, långa oexploaterade strandsträckor med naturvärden och en relativt rik förekomst av jätteträd. I den nationella strategin för skydd av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer är berörd del av Mälaren angiven som nationellt värdefull avseende naturvärden och hela Mälaren angiven som nationellt särskilt värdefull från fiskesynpunkt.

En utförligare beskrivning av området och dess naturvärden, kulturvärden och friluftslivsvärden finns i skötselplanen, bilaga 2.

Riksintressen

Reservatet berör delar av Mälaren, som av dåvarande Fiskeriverket har pekats ut som riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap. 5 § miljöbalken. Stora delar av reservatet – Drottningholm samt centrala Lovön – har av Riksantikvarieämbetet pekats ut som riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Vägen E4 Förbifart Stockholm har av Trafikverket pekats ut som riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Trafikverket har även pekat ut farleden söder om Fågelön (farled 911 Riddarfjärden-Björköfjärden) samt farleden öster om Lovön-Kårsön (Farled 912 Björnholmen-Lövholmen) som riksintresse för kommunikationer. Lovön är redovisat som ett riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken med anledning av den verksamhet som FRA bedriver.

Reservatet ingår också i området Mälaren med öar och strandområden, som i sin helhet är av riksintresse enligt 4 kap. 2 § miljöbalken.

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

I reservatet finns två Natura 2000-områden enligt EU:s art- och habitatdirektiv, Edeby ekhage och Lovö-Kärsö. Dessa områden är förtecknade enligt 7 kap. 27 § första stycket miljöbalken och är därmed av riksintresse enligt 4 kap. 1 och 8 §§ miljöbalken.

Övriga förordnanden m.m.

Drottningholm är statligt byggnadsminne enligt förordningen (1988:1229) om statliga byggnadsminnen m.m. Byggnadsminnet ingår inte i reservatet. Reservatet gränsar till byggnadsminnet och omsluter detta.

Drottningholm är vidare sedan 1991 av Unesco utpekad som världsarv enligt Världsarvskonventionen (konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv, SÖ 1985:8).

Drottningholm och kungsgården omfattas av kunglig dispositionsrätt, som företräds av Ståthållarämbetet.

Reservatet ingår i sin helhet i Östra Mälarens vattenskyddsområde, bildat av Länsstyrelsen 2008 (Stockholms läns författningssamling 2008:508). Vid Prästvik–Lovö vattenverk finns en s.k. vattentäktzon med starka restriktioner. Vattenverket och vattentäktzonen ingår emellertid inte i reservatet.

Drottningholmsmalmen omfattas av detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900). Området som omfattas av detaljplan ingår inte i reservatet. Ett område vid Lovö kyrka omfattas av områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen. Området med områdesbestämmelser ingår däremot i reservatet.

Generellt strandskydd om 100 meter på land och i vatten gäller längs Mälarens strand inom hela reservatet. Utvidgat strandskydd om 300 meter på land gäller dessutom på merparten av Lovön samt hela Kärsön och Fågelön. Utvidgat strandskydd gäller dock inte längs Lovöns östra strand från Eriksdal till detaljpanelagt område vid Drottningholmsmalmen samt i området Prästvik–Lovö vattenverk.

Reservatsområdet överensstämmer i princip med ett område med föreskrifter om anmälan för samråd (samrådsområde) som bildades 1988 av Länsstyrelsen med stöd av dåvarande 20 § naturvårdslagen. Samrådsområdet upphävs genom detta beslut.

Del av Drottningholm har av Länsstyrelsen beslutats utgöra skyddsobjekt med stöd av 3 § andra stycket lagen (1990:217) om skydd för samhällsviktiga anläggningar m.m. Merparten av skyddsobjektet ligger utanför reservatet, men delar berör reservatets vattenområde.

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

Enligt Länsstyrelsens föreskrifter om sjötrafik (01FS 2001:138 p. 323) råder förbud mot genomfartstrafik i område för vattenskidsport i Kovikssundet mellan Lovön och Hässelby holme årligen under tiden 1 maj–30 september.

Reservatet ingår i ett område med s.k. helgförbud för älgjakt. I detta område råder förbud mot älgjakt under sön- och helgdag och dag före sön- och helgdag under oktober månad.

Länsstyrelsen har beslutat om föreskrifter om kopplingstvång på Kårsön med stöd av 19 § jaktförordningen (1987:905) (01FS 1996:232). Föreskrifterna upphävs genom detta beslut och ersätts av motsvarande bestämmelse i ordningsföreskrifterna för naturreservatet.

Ärendets beredning

Drottningholms slott och parkanläggningar skyddades redan 1935 som statligt byggnadsminne och blev även 1991 Sveriges första världsarv enligt Världsarvskonventionen. När det gäller övriga delar av Lovön samt Kårsön med omgivande öar har ett områdesskydd länge diskuterats. Dåvarande Domänverket hemställde redan 1971 att Länsstyrelsen skulle utreda frågan om bildande av naturreservat. Länsstyrelsen tillsatte sedermera en samarbetsgrupp kallad Lovögruppen där kommunen, markförvaltarna och andra aktörer medverkade. Gruppen utredde frågan om bevarande av Lovön. På uppdrag av Lovögruppen tog Domänverket fram en naturvårdsinriktad skogsbruksplan. Resultatet av gruppens arbete blev vidare att Länsstyrelsen 1988 beslutade om ett så kallat samrådsområde enligt dåvarande 20 § naturvårdslagen.

Lovön-Kårsön kom så småningom att åter föreslås som reservat i programmet för skydd av tätortsnära natur som Länsstyrelsen tog fram på regeringens uppdrag 2003 tillsammans med kommunerna och landstinget. I programmet, som omfattar ett 70-tal värdefulla naturområden runt Storstockholm, är Lovön-Kårsön ett av de stora kärnområdena.

En vägförbindelse i nord-sydlig riktning väster om Stockholm har länge diskuterats. Efter utredning av olika alternativ till vägförbindelse förordades alternativet E4 Förbifart Stockholm, som av bevarandeskäl avses förläggas i tunnel under hela Lovön, med av- och påfarter på ön. Vägprojektet tillåtlighetsprövades av regeringen den 3 september 2009 enligt 17 kap. miljöbalken och i beslutet framförde regeringen följande:

”Regeringen anser att Lovön är så känslig att ytterligare exploateringar riskerar att skada områdena som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården och friluftslivet. Det är därför av stor vikt att skyddsåtgärder vidtas. I enlighet med regeringsuppdraget om tätortsnära natur har Länsstyrelsen i Stockholms län upprättat ett program för varaktigt skydd av de mest värdefulla tätortsnära områdena. I programmet föreslås bland annat att ett natur- och/eller kulturreseptat ska bildas på Lovön-Kårsön under perioden 2004-2013. Regeringen förutsätter att

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

länsstyrelsen, i samverkan med Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens fastighetsverk och Ekerö kommun, genomför bildandet av ett natur- och/eller kulturresevat på Lovö-Kärsö i enlighet med programmet så att värdena på Lovön inte hotas.”

Trafikverket har den 25 oktober 2013 beslutat fastställa arbetsplanen för E4 Förbifart Stockholm. Beslutet är överklagat. Trafikverket har också hos mark- och miljödomstolen sökt tillstånd enligt miljöbalken för bl.a. vattenverksamhet för projektet. Trafikverket arbetar också med att ta fram en vägplan för ombyggnad av väg 261, Ekerövägen, till en smal fyrfältsväg.

Länsstyrelsen påbörjade 2010 arbetet med att i projektform genomföra reservatsbildningen. I projektets styrgrupp har Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens fastighetsverk, Trafikverket och Ekerö kommun medverkat. Projektledare har varit Stefan Henriksson t.o.m. juni 2012 och därefter Björn Carlberg båda vid enheten för naturvård. Biträdande projektledare har varit Ylva Othzén vid enheten för miljöplanering.

Inom projektet har även samverkan skett med Ståthållarämbetet, som förvaltar betydande delar av området. Samråd har även skett med övriga fastighetsägare, jordbruksarrendatorer och många föreningar, verksamhetsutövare och privatpersoner i området. Sex nyhetsbrev har distribuerats till berörda och tre informationsmöten har hållits för allmänheten. Finansiering av projektet har till stor del skett genom ett särskilt anslag från Trafikverket.

Ett förslag till naturreservat har sänts på samråd i juni 2013. Förslaget har delgivits sakägarna genom kungörelsedelgivning. Information om samrådet har sänts till kända sakägare i brev. Information har även gått ut i form av ett nyhetsbrev. Ett informationsmöte för allmänheten hölls den 18 juni 2013 på Klockargården, Lovön.

Synpunkter på förslaget till naturreservat

Drygt 40 yttranden har inkommit över förslaget till naturreservat. Utöver de synpunkter som tas upp nedan hänvisas till separat PM med remissammanställning, daterad 2014-02-18.

Remissinstanserna har i huvudsak tillstyrkt bildande av ett naturreservat, men i många fall med reservationer i vissa frågor. Ekerö kommun är nöjd med att kommunens synpunkter, som underhand har framförts i beredningen av förslaget, har tagits tillvara. Bland övriga som är positiva till reservatet kan nämnas Försvarets radioanstalt, Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Statens fastighetsverk, Prästlönetillgångar i Stockholms stift, Ekerö kyrliga samfällighet, Kovikenkommittén för Abrahamsbergskyrkan, Lovö Hembygdsförening, Mälarscouterna, Svenska Turistföreningen, Leif Axelsson och Yvonne Frykfors.

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

Statens fastighetsverk, Sveriges lantbruksuniversitet och Ståthållarämbetet anser att Sötvattenslaboratoriets arrendeområde inte bör ingå i naturreservatet i likhet med vad som gäller för andra verksamhetsområden.

Ståthållarämbetet framför en rad synpunkter vad gäller avgränsningen. Bland annat vill man att områden som är bebyggda eller används för viss verksamhet inte ska ingå i reservatet för att utveckling av befintliga verksamheter inte ska försvåras. Bland dessa kan nämnas kungsgården, Drottningholms golfbana, Kärsögården, Brostugan, vattenområde vid Drottningholms slott samt vattenområden intill bostadsarrenden. Kungl. Drottningholms golfklubb instämmer i att golfbanan inte ska ingå i reservatet.

Prästlönetillgångar i Stockholms stift vill undanta ett område i anslutning till Lovö Prästvik i syfte att medge bebyggelseexploatering. Peter Lindskog anser att hans bostadsarrende på fastigheten Lovö Prästgård 1:8 ska undantas från reservatet i likhet med vad som gäller för andra bostadsarrenden.

Naturvårdsverket har framfört att naturreservatets syfte bör omformuleras så det bättre överensstämmer med miljöbalkens bestämmelser om naturreservat. Verket har även synpunkter på utformningen av föreskrifterna samt att hänvisning till skötselplan inte får ske från föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken.

FRA ser en risk för negativ påverkan på riksintresset för totalförsvaret. Myndighetens signalspanningsförmåga får inte försämrats och utveckling av verksamheten får heller inte hindras. FRA föreslår bl.a. att tillståndplikt för olika åtgärder ersätts med samrådsplikt för anläggningar av hemlig natur, motsvarande det undantag från bygglovplikten som finns i 9 kap. 15 § plan- och bygglagen (2010:900).

Sjöfartsverket påpekar att två riksintressanta allmänna farleder ligger i området samt att befintliga sjösäkerhetsanordningar finns. Behov kan finnas att utföra nyanläggningar eller andra åtgärder för att säkerställa sjöfarten. Verket vill att åtgärder för att säkerställa sjöfarten ingår som undantag från föreskrifterna.

Stockholm vatten AB vill ha tydligare undantag för underhåll och reparation av befintligt ledningsnät samt tillhörande anordningar och anläggningar samt vissa undantag för utbyggnad av ledningsnätet.

Även Bromma KFUK-KFUM vill att undantagen förtydligas så underhåll och reparation av befintligt ledningsnät inte försvåras.

Fortum Distribution AB har nätkoncession för område som omfattar bl.a. Lovön och nätkoncession för linje som bl.a. omfattar en 220 kV-ledning mellan Bredäng och Beckomberga genom området. Företaget anser att de föreslagna reservatsföreskrifterna försvårar såväl underhåll av befintliga anläggningar som kompletteringar och nyanläggningar av ledningar. Det blir svårt att klara

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

verksamheten på det sätt som bolaget är skyldigt enligt lagkrav och givna tillstånd.

Trafikverket har önskemål om kompletteringar av undantagen från föreskrifterna för vissa åtgärder som behöver utföras för vägprojekten. Verket vill också säkerställa att drift- och underhållsåtgärder för vägarna i sin helhet omfattas av de föreslagna föreskrifterna.

Därutöver har många synpunkter framförts vad gäller bl.a. områdets skötsel, indelning i skötselområden, planerade anordningar samt förvaltning. Synpunkterna är redovisade och kommenterade i ovan nämnda PM.

Länsstyrelsens bedömning***Inkomna synpunkter***

När det gäller synpunkterna på reservatets avgränsning har dessa till del beaktats enligt de inkomna synpunkterna. Länsstyrelsen gör dock andra bedömningar vad gäller vissa områden.

Drottningholms kungsgård utgör gårdscentrum för Drottningholm och är väsentlig för områdets helhetsvärden och förståelse av sammanhang. Den bör därför ingå i naturreservatet.

Även Drottningholms golfbana bör ingå i reservatet. Området är av betydelse för landskapets helhetsvärden och för landskapsbilden. Golfbanans verksamhet bedöms inte inskränkas på något betydande sätt såsom bestämmelserna är utformade. Eventuella tillkommande byggnader och anläggningar som kan komma att behövas får prövas enligt reservatsföreskrifterna.

Vad gäller vattenområdet intill Drottningholms slott så löper den föreslagna reservatsgränsen direkt mot gränsen till det statliga byggnadsminnet Drottningholm. Det bedöms vara olämpligt och ologiskt att exkludera det vattenområde som Ståthållarämbetet angivit. Eventuella behov av anläggningar får prövas enligt föreskrifterna. Området vid den s.k. Rinkebyladan, med sitt exponerade läge, är känsligt för tillkommande anläggningar och bör ingå i reservatet. Brostugan och Kårsögården bör också ingå i reservatet med hänsyn till bl.a. deras historiska samband med området och den typ av publik verksamhet som bedrivs.

Prästlönetillgångar i Stockholms stifts önskemål om att ett område vid Lovö Prästvik ska undantas för bebyggelseexploatering bedöms inte vara förenligt med reservatets syfte. Bebyggelse i detta område är heller inte förankrad i kommunens översiktsplan. Dessutom omfattas området nästan helt av strandskydd, där förbud mot ny bebyggelse råder.

Naturvårdsverkets synpunkter om utformningen av syfte och föreskrifter m.m. har beaktats och ändringar har gjorts efter överläggningar med verket.

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

Även FRA:s synpunkter bedöms ha tillgodosetts i allt väsentligt, och ett undantag från föreskrifterna för anläggningar av hemlig natur har införts och försetts med en samrådspplikt med Länsstyrelsen i enlighet med FRA:s förslag.

När det gäller synpunkterna från Sjöfartsverket, Stockholm vatten AB, Fortum Distribution AB och Bromma KFUM-KFUK har de tillmötesgått på så sätt att undantaget för underhåll och reparation av befintliga ledningar och till dessa hörande anordningar har förtydligats. Vad gäller helt nya ledningar, anläggningar och byggnader anser Länsstyrelsen att det är skäligt att sådana prövas mot reservatets föreskrifter och att det är olämpligt med långtgående undantag för åtgärder som inte är preciserade. Tillståndsplikt införs för anläggningar som behövs för farlederna.

Några remissinstanser har uttryckt oro för möjligheten att i framtiden komplettera befintlig bebyggelse m.m. för att bland annat utveckla vissa verksamheter eller att komplettera ledningsnätet i området. Länsstyrelsen har utformat föreskrifterna med tanke på att sådana situationer kan förväntas uppstå. Exempelvis gäller tillståndsplikt för ny bebyggelse i anslutning till befintlig sådan samt för vissa ändamål enligt föreskrift A10 och likaså tillståndsplikt för nya ledningar enligt föreskrift A13. Förutsättningarna för att få tillstånd är generellt lättare att uppfylla än förutsättningarna att få dispens, som blir fallet när det gäller föreskrifter där en åtgärd är förbjuden. Vid prövning av dispenser krävs enligt 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken särskilda skäl, vilket inte krävs vid prövning av tillstånd. Utan att föregripa kommande tillståndsprövningar bedömer Länsstyrelsen att hänsynfull komplettering av bland annat bebyggelse och ledningsnät ska vara möjlig att genomföra i ett område med den karaktär som Lovö naturreservat utgör.

Trafikverkets synpunkter om vissa preciserade undantag som gäller anläggningar m.m. som behövs för anläggandet av E4 Förbifart Stockholm har tillgodosetts. Drift- och underhållsåtgärder för vägar bedöms väl täckas av det undantag från föreskrifterna som finns för sådana åtgärder.

För Länsstyrelsens bedömning av övriga inkomna synpunkter hänvisas till särskild PM med remissammställning.

Miljö kvalitetsmål

Skyddet av området bedöms bidra till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Levande sjöar och vattendrag, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Förenlighet med hushållningsbestämmelser, översiktsplan m.m.

Projektet *E4 Förbifart Stockholm* och *Väg 261, Ekerövägen, Tappström–Nockeby, ombyggnad till smal fyrfältsväg* ska, genom föreskrivna undantag från föreskrifterna, inte hindras genom det föreslagna reservatet. Ett naturreservat i området bedöms heller inte påverka riksintresset för totalförsvaret eller andra

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

riksintressen negativt. Länsstyrelsen bedömer, i enlighet med bestämmelserna i 5 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m., att ett naturreservat i området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken, med kommunens översiktplan antagen den 13 december 2005 och aktualitetsförklarad 2010 samt med Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFFS), antagen den 11 maj 2010.

Länsstyrelsen bedömer vidare, med hänsyn till bestämmelserna i 7 kap. 8 § miljöbalken, att reservatsbeslutet inte strider mot områdesbestämmelserna enligt plan- och bygglagen för området vid Lovö kyrka, antagna av Ekerö kommun den 20 juni 2006.

Överväganden och intresseprövning

Reservatsområdet har avgränsats till att omfatta merparten av statens, Svenska kyrkans och Stockholm vatten AB:s fastigheter på Lovön och Kårsön m.fl. öar inklusive vattenområden. Området har avgränsats i enlighet med syftet. Vid en samlad bedömning har det bedömts att vissa delområden inte bör omfattas av naturreservat. Det befintliga statliga byggnadsminnet Drottningholm bör inte ingå i reservatet, eftersom detta område omfattas av särskilt skydd redan idag. Områdena kring Lovö vattenverk, Försvarets radioanstalt och Sötvattenslaboratoriet bör heller inte ingå eftersom de är utpräglade verksamhetsområden. Inte heller bör den detaljplanelagda marken vid Drottningholmsmalmen ingå i reservatet. Mindre fastigheter kring bostadshus m.m. liksom mark som omfattas av bostadsarrenden samt mark runt vissa byggnader som är uthyrda för bostadsändamål bör heller inte omfattas av naturreservatet. Det ska nämnas att avgränsningarna i fråga om bostadsarrenden och uthyrda bostäder huvudsakligen skett utifrån upplåtelseavtalen. Avgränsningarna utgör inte något ställningstagande till om respektive område i sin helhet är tomt eller om delar av områdena kan vara allemansrättsligt tillgängliga. Bebyggelse som har stark samhörighet med områdets historiska och nuvarande förvaltning, såsom gårdscentrum, bör ingå i reservatet. Avgränsningen i vatten följer fastighetsgränser och bedöms säkerställa värdefulla strandmiljöer och angränsande vattenområden och bottnar.

De delområden som inte ingår i reservatet ligger som enklaver i reservatsområdet. Åtgärder på dessa delområden kan därför ha en påverkan på reservatets värden, bland annat på landskapsbilden. Såväl Ekerö kommun, som har ansvar för bland annat prövning enligt plan- och bygglagen, som fastighetsägare och markförvaltare, har här ett särskilt ansvar för att eventuella förändringar sker på ett genomtänkt sätt som inte riskerar att äventyra reservatets syfte och särskilt dess landskapsvärden.

När det gäller det statliga byggnadsminnet har Riksantikvarieämbetet tagit fram ett förslag till utvidgning samt översyn av bestämmelserna. Förslaget har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet. Eftersom ärendet inte är avgjort har Länsstyrelsen valt att utgå från den befintliga gränsen för det statliga byggnadsminnet vid avgränsningen av reservatet. När ett beslut om utvidgning av

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

det statliga byggnadsminnet är fattat är Länsstyrelsen dock beredd att se över och ompröva reservatsgränsen om så är lämpligt.

Länsstyrelsen har övervägt frågan om naturreservat eller kulturreseptat skulle vara den lämpligaste skyddsformen med hänsyn till att området har både höga kultur- miljövärden, naturvärden och värden för friluftslivet. Länsstyrelsen bedömer att samtliga värden kan tillvaratas inom ramen för ett naturreservat och anser därför att denna skyddsform bör användas i detta fall.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovan nämnda värden för naturvård, kulturmiljövärd och friluftsliv finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, förordna om föreskrifter för att skydda området, samt att fastställa en skötselplan.

För att uppnå det starka skydd som behövs för att skydda områdets värden, såväl på land som i vatten, bör föreskrifterna omfatta reglering av bland annat olika exploateringsföretag och – i delar av området – begränsning av skogsbruk genom att vissa områden avsätts helt för naturvård. Skogsbruk är dock tillåtet i merparten av reservatet och sker enligt skogsvårdslagens (1979:429) bestämmelser. Ståthållarämbetet, som företräder den kungliga dispositionsrätten, har förklarat att man frivilligt och utan ersättning avsätter vissa skogsbestånd för naturvård om inte förbud mot skogsbruk införs i dessa områden. Länsstyrelsen har därför valt att i dessa bestånd istället införa en tillståndsplikt för sådana skogsbruksåtgärder som inte utgör naturvårdande skötsel enligt skötselplanen.

Tillkomsten av ny bebyggelse bör regleras i reservatsföreskrifterna. Föreskrifterna bör dock inte omfatta detaljerad reglering för skydd av byggnaders utformning. Denna bedöms kunna säkerställas av respektive fastighetsförvaltare. Statens fastighetsverk håller till exempel på att ta fram ett vårdprogram för jord- och skogsegendomen på Lovön. Vårdprogrammet innehåller bland annat mål och riktlinjer för hur byggnadernas kulturvärden ska bevaras. Jordbruket är avgörande för bevarande av reservatets värden och föreskrifterna har utformats med syfte att jordbruksdriften inte ska försvåras.

För att inte förhindra tillkomsten av projekt *E4 Förbifart Stockholm* enligt lagakraftvunnen arbetsplan eller vägplan samt projekt *Väg 261, Ekerövägen, Tappström–Nockeby, ombyggnad till smal fyrfältsväg* enligt lagakraftvunnen vägplan införs undantag för dessa projekts genomförande i föreskrifterna.

Området berörs av två äldre beslut om föreskrifter som bedöms bli onödiga i och med bildande av naturreservatet eftersom reservatsföreskrifterna ersätter dessa. Det gäller föreskrifter om anmälan för samråd beslutade 1988 och föreskrifter om kopplingstvång för hund på Kårsön, beslutade 1996. Dessa föreskrifter bör därför upphävas.

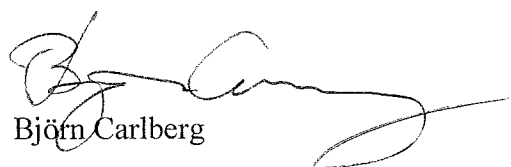
BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011**HUR MAN ÖVERKLAGAR**

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 7.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Chris Heister. Vid ärendets slutliga handläggning har deltagit miljödirektör Göran Åström, samhällsbyggnadsdirektör Gunilla Holmquist, landsbyggsdirektör Eva Merkel, länsassessor Tina Stuube samt miljöhandläggare Björn Carlberg, den sistnämnde föredragande.

Chris Heister

Björn Carlberg

Bilagor

Bilagorna här i beslutna	1A och 1B	beslutskarta
	2	skötselplan
	3A och 3B	karta över skötselområden
	4A och 4B	karta över historisk markanvändning
	5	karta över anordningar för friluftslivet och besökare
	6	karta över Natura 2000-områden
	7	hur man överklagar

Kungörelse

Beslutet kungörs i ortstidning samt i Stockholms läns författningssamling.

Sändlista

Ekerö kommun, Box 205, 178 23 Ekerö (2 ex.)
Försvarets radioanstalt, Box 301, 161 26 Bromma
Försvarsmakten, Högkvarteret, 107 85 Stockholm
Havs- och vattenmyndigheten, Box 11930, 404 39 Göteborg
Kustbevakningen, Box 1184, 131 27 Nacka strand
Lantmäteriet (aviseras genom VIC natur)
Livgardet, 196 85 Kungsängen
Naturvårdsverket (aviseras genom VIC natur)
Polismyndigheten i Stockholms län, Sjöpolis enheten, Box 1173, 131 27 Nacka strand
Polismyndigheten i Stockholms län, Västerorts polismästardistrikt, Sundbybergsv. 15, 171 73 Solna
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm
Skogsstyrelsen, Galgbacksvägen 5, 186 30 Vallentuna
Sjöfartsverket, 601 78 Norrköping

BESLUTDatum
2014-03-17Beteckning
511-24286-2012
0125-02-011

Statens Fastighetsverk, Box 2263, 103 16 Stockholm (3 ex)
 Sveriges geologiska undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala
 Sveriges Lantbruksuniversitet, Box 7070, 750 07 Uppsala
 Sveriges Lantbruksuniversitet, Sötvattenslab., Stångholmsvägen 2, 178 93 Drottningholm
 Trafikverket, Region Stockholm, 172 90 Sundbyberg
 Kungl. hovstaterna, Ståthållarämbetet, Drottningholms slott, 107 70 Stockholm (2 ex.)
 Setterwalls Advokatbyrå AB, att. Nils Larsson, Box 1050, 101 39 Stockholm
 Prästlönetillgångar i Stockholms Stift, Box 16306, 103 25 Stockholm
 Ekerö kyrkliga samfällighet, Box 116, 178 22 Ekerö
 Stockholm Vatten AB, 106 36 Stockholm
 Kungl. Drottningholms golfklubb, Pl. 183, 178 93 Drottningholm
 Fortum Distribution AB, Hangövägen 19, 115 77 Stockholm
 Telenor Sverige AB, att. Gert Åhlén, Katarinavägen 15, 116 88 Stockholm
 Frykfors, Yvonne, Lunda gård, 178 93 Drottningholm
 Hammarström, Eric, Edeby gård, 178 93 Drottningholm
 Hammarström, Evald, Edeby gård, 178 93 Drottningholm
 Karlsson, Lars, Lovö-Berga 1, 178 93 Drottningholm
 Öhman, Bengt, Norrby gård, 178 93 Drottningholm
 Agnekil, Jimmy, Norrbyvägen 44, 178 93 Drottningholm
 Rydström, Tom och Elizabeth, Lovö prästgård 1, 178 93 Drottningholm (2 ex.)
 Lilja, Agneta och Peter, Ensta 4, 178 93 Drottningholm
 Lundholm, Kjell, Lundholmen Edeby, 178 93 Drottningholm
 Forever AB, Stenbeck Marie, Rörby gård, Pl 246, 178 93 Drottningholm
 Bergström, Ulrika, Vintervägen 37 nb, 169 54 Solna
 Lovö hembygdsförening, c/o Bertil Ottoson, 178 93 Drottningholm
 Bromma KFUK-KFUM, Box 14023, 161 14 Bromma
 Beck, Staffan, Ängsholmen, 178 93 Drottningholm
 Kullman, Marcus och Brunnberg, Sarah Rebecka, Lambarudd 4 B, 178 93 Drottningholm
 Perninge, Eva och Kjell, Alviksvägen 4, 179 62 Stenhamra
 Strauch, Mikael, Lunda villa, 178 93 Drottningholm
 Söderberg, Billy och Eva Birgitta, Lambaruddsvägen 15 Sofiero, 178 93 Drottningholm
 Kovikenkommittén, Abrahamsbergskyrkans församling, c/o Bengt Gustafsson,
 Bävervägen 45, 168 30 Bromma
 Mälarscouterna, c/o Kjerstin Skoglund, Rundkyrkoallén 14, 168 58 Bromma
 Scoutkåren Vikingarna, c/o Lennart Holm, Glavagatan 17, 123 71 Farsta
 Stiftelsen Lovö Naturvård, Box 173, 178 02 Drottningholm
 Alsterlind, Johan, johanlu@gamil.com
 Axelsson, Leif, Ängstorp, 178 11 Drottningholm
 Faringer-Thorsén, Margareta, Lambarudd 10, 178 93 Drottningholm
 Florgård, Clas, Borgmästarvägen 3, 193 35 Sigtuna
 Henter, Jan-Inge, Thaliavägen 76, 167 75 Bromma
 Axelsson-Henter, Maria, Lambaruddsvägen 81 Engstorp, 178 93 Drottningholm
 Jörnstedt, Ola, Nockeby backe 8B, 268 40 Bromma
 Lassen, Katarina, Karlbergsvägen 73, Lgh 1504, 113 35 Stockholm
 Katz, Johan, Liljeholmsvägen 10, lgh 1103, 117 61 Stockholm
 Wadell, Eva, Sandsoppgatan 38, 749 44 Enköping
 Lindskog, Peter, Skarp Stockholm Advokatbyrå AB, Box 7467, 103 92 Stockholm
 Lindstedt, Magnus, Lunda 41, 178 93 Drottningholm
 Oldfeldt, Ingrid och Ragnar, Ängsholmen Ängsbacken 5, 178 93 Drottningholm
 Skånberg, Krister, Kattdammsvägen 8, 178 34 Ekerö
 Svenska turistföreningen, Ing-Britt Källman, Själagårdsgatan 13, 111 31 Stockholm
 Thorsén, Erkki, Lambarudd 10, 178 93 Drottningholm
 Åsberg, Gunilla, Isstacken 1, 178 93 Drottningholm

